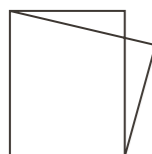

Ny ph.d.-afhandling: Legende tværprofessionelle uddannelser: Designbaserede undersøgelser af sprog og samarbejde om legende tilgange til læring

Ph.d.-forsvar: juni 2023

Kim Holfod, adjunkt, ph.d., Institut for Pædagoguddannelse, Københavns Professionshøjskole & postdoc, DPU, Aarhus Universitet

Tværprofessionelt samarbejde er i både praksis og uddannelse komplekse fænomener, som er sat i verden for hhv. at håndtere og løse mangefacetterede problemstillinger, der rækker ud over den enkelte professions formåen, og udviklings- og læreprocesser om at blive kommende tværprofessionel praktiker og kunne navigere i og facilitere tværprofessionelt samarbejde i fremtiden. Det er dog ikke helt let. Derfor kaldes der i tiden på alternative tilgange til at understøtte og styrke samarbejdet på tværs – heriblandt legende perspektiver på samarbejde og deltagelse på tværs af professioner og fagligheder som måder at gribe det an på (Holfod, 2022).

Min afhandling er en del af det nationale udviklingsprogram Playful Learning (og forskningsdelen Playful Learning Research Extension), som går på tværs af lærer- og pædagoguddannelsen ved

alle seks danske professionshøjskoler. I mit ph.d.-projekt undersøger jeg grænseområdet mellem tværprofessionel uddannelse og legende videregående uddannelser – og hvordan undervisere udvikler og designer legeeksperimenter og legende undervisningsforløb, samt hvordan studerende oplever at deltage i legende samarbejdsformer. Jeg undersøger dermed *legende tværprofessionel uddannelse* – og hvad 1) der udfolder sig mellem pædagoguddannelsen og læreruddannelsen, når undervisere udvikler legende tilgange til læring og skaber sprog for det, samt 2) hvordan studerende oplever at deltage og lære om hinanden i legende og faglige samarbejdsformer.

Afhandlingen er artikelbaseret og metodologisk forankret i designbaseret forskning (McKenney & Reeves, 2019), hvilket er et perspektiv på anvendt forskning,

Legende tværprofessionelle uddannelser: Designbaserede undersøgelser af sprog og samarbejde om legende tilgange til læring

hvor praktikere og forskere samarbejder iterativt om at skabe designeksperimenter til at håndtere og løse didaktiske og uddannelsesmæssige problemer. Jeg er i afhandlingen ansporet af dialogisk teori og tænkning til at forstå og praktisere designbaseret forskning og samskabelse af interventioner (Olesen et al., 2018), men også til at udforske og udfolde legende perspektiver i uddannelse. I denne præsentation af ph.d.-projektet introducerer jeg først til afhandlingens analyser af, hvordan undervisere oplever at udvikle og eksperimentere med legende didaktik og pædagogik i tværprofessionelle uddannelsesforløb. Derefter præsenterer jeg analyser fra studerendes perspektiver – og udpluk af muligheder og udfordringer ved legende samarbejdsformer.

Underviseres kollaborative design af legeeksperimenter

Den ene del af afhandlingen handler om, hvordan undervisere på tværs af pædagog- og læreruddannelsen oplever udvikling og design af legende tværprofessionel uddannelse. De centrale resultater herom illustrerer, at 1) legende tilgange til læring forstås som et flerstemmigt fænomen, 2) at det er paradoksalt og bliver til i spændinger mellem legs antistrukturer og uddannelsens strukturer, og 3) at flerstemmigheden og sproglige spændinger har konsekvenser for samskabelse af undervisning og uddannelse. I den jeg fremstiller resultaterne, vil jeg kort beskrive det empiriske materiale og dets kontekst.

Som tidligere nævnt følger afhandlingen designbaseret forskning, der indebærer en samskabende tilgang til udvikling, design og interventioner i undervisning

og uddannelse sammen med praktikere i autentiske kontekster. Disse kontekster inkluderer fx et tværprofessionelt forløb på 2. semester af de to uddannelser, der er udviklet og forfinet med inspiration fra legende pædagogik. Et andet eksempel er et ekstracurriculært tilbud til studerende, kaldet BA-Lab, hvor de tværprofessionelt kan udforske deres bachelorprojektets processer og eksperimenter med projektdesign, metodevalg og empiriske analyser.

I samarbejde med underviserne har jeg organiseret iterative designværksteder, hvor legeeksperimenter er blevet udviklet for derefter at blive afprøvet, evalueret og ført videre i nye eksperimenter og iterationer. Det empiriske materiale er baseret på dialogiske interviews før og efter interventioner, lydoptagelser fra designværksteder og refleksionsværksteder, samt deltagende observationer og feltnoter fra legeeksperimenterne. Vi har dertil skabt flere didaktiske designs og arbejdsdokumenter, som er blevet analyseret i afhandlingen.

De centrale resultater fra denne del af afhandlingen vedrørende undervisernes perspektiver inkluderer:

- 1) Når legende tilgange til læring i afhandlingen fremstilles som et flerstemmigt fænomen, rækker det ud over eksisterende perspektiver på legs flertydighed og kompleksitet. Med en flerstemmig forståelse skabes fænomenet relationelt og dynamisk af multiple stemmer: teoretiske, institutionelle, værdbaserede, didaktiske – og fx praksisorienterede.
- 2) Et spændingsperspektiv viser, at legende tilgange til læring kontinuerligt forstås og udvikles mellem legs

åbenhed og uddannelsers lukkethed, funktionelle og æstetiske perspektiver på leg samt form og formløshed.

- 3) At både sproglige og kreative spændinger har konsekvenser for samskabelse af undervisning og uddannelse, og det handler især om, at flerstemmighed og multiple spændinger muliggør produktiv og progressiv udvikling. Det er dog vigtigt at udvikle et dynamisk fælles sprog at tænke, tale og handle med.

Studerendes oplevelser i legende samarbejdsprocesser

Den anden del af afhandlingen, jeg vil fortælle om, handler om studerendes perspektiver og oplevelser, når de deltager i legende tværprofessionelle samarbejdsformer. Jeg vil fremhæve to centrale fund:

- 1) Tværprofessionel uddannelse udvikler sig i en mangfoldighed af grænser, som studerende skal lære at håndtere og navigere i.
- 2) Legende tilgange understøtter og kvalificerer studerendes deltagelse, relationer og samarbejde ved at påvirke og forandre grænserne mellem dem og facilitere kommunikation og relationer.

Det er vigtigt at bemærke, at legende tilgange også kan have udfordringer. Det er fx centrale opmærksomhedspunkter i afhandlingens analyser, at studerende let fortæber sig i legende processer, har svært ved at "genlære at lege" i institutionelle kontekster, og at legende samarbejdsformer kan muliggøre plastiske og flydende grænser mellem professionsuddannelser, hvor studerende oplever, at deres egen professionsidentitet undertiden bliver svær at mærke. For at undersøge disse dimensioner

bruger jeg primært studerendes refleksionstekster som empirisk materiale. Derudover analyserer jeg eliciterende fokusgruppeinterviews, deltagerobservationer, feltnoter og visuelt materiale som billeder af studerendes processer og konstruktioner.

I mine analyser i afhandlingen bemærker jeg en vedvarende udfordring for studerende i tværprofessionelle uddannelser. Det handler ikke kun om at (lære at) navigere i forskelle inden for deres respektive professioner, men også om at navigere i forskellige fagligheder og uddannelsesstrukturer internt og på tværs af uddannelserne. I min afhandling bruger jeg begrebet "grænser" til at udforske, hvordan forskellige grænser er afgørende i tværprofessionel uddannelse. Jeg fokuserer især på, hvordan man gennem legende tilgange kan lære at samarbejde på tværs af disse grænser på nye måder. Derfor anvender jeg begrebet "grænseobjekter", som er noget, der kan forbinde deltagerne fra forskellige praksisfelter. Disse objekter opfattes forskelligt af deltagerne, afhængigt af deres baggrund og perspektiver, og de kan derfor let tilpasse sig forskellige fortolkninger, hvilket fremmer koordination og kommunikation.

Konkret oversætter jeg dette begreb ved at bruge legeeksperimenter inspireret af konstruktionslege. Her deltager studerende i fælles aktiviteter, hvor de skaber symbolske fortællinger ved hjælp af forskellige materialer. Jeg baserer det teoretisk i perspektiver fra objektmedieret kommunikation, legeteori og objektteori, og jeg udvikler begrebet *objekter-vi-kan-relatere-med* (Holflod, 2023). Disse objekter samskabes i udforskende og legende processer og fungerer som dynamiske grænseobjekter, der understøtter studerendes deltagelse, relationer og samarbejde. Kort sagt styrker de studerendes samarbejde ved at fremme grænsekrydsning, kommunikation og relationer.

Min afhandling bidrager samlet til teori og praksis i tværprofessionelle professionsuddannelser samt videregående uddannelser ved at udvide viden og udvikle begreber og tilgange til at omdefinere og rekonfigurere grænser, multiplicitet, relationer og uddannelsesformer gennem legende perspektiver på pædagogik og didaktik. Mine bidrag i afhandlingen kan opdeles i tre hovedområder. Først teoriudvikler jeg legende tilgange til læring som flerstemmet fænomen med betydninger og kon-

sekvenser for pædagogisk-didaktisk samskabelse i uddannelse. Derefter analyserer jeg potentialer, udfordringer og spændinger ved fælleshed og forskellighed i pædagogisk-didaktisk udvikling af legende tværprofessionel uddannelse. Til sidst udvikler jeg i afhandlingen perspektiver på nye deltagelses- og mulighedsrum i legende samarbejder og læreprocesser samt konturer af en relationel pædagogik forbundet med omsorg, sjælfuldhed og interdependens.

Legende tværprofessionelle uddannelser: Designbaserede undersøgelser af sprog og samarbejde om legende tilgange til læring

REFERENCER

Holflod, K. (2022). Playful learning and boundary-crossing collaboration in higher education: a narrative and synthesising review, *Journal of Further and Higher Education*, 47(4), 465-480, DOI: 10.1080/0309877X.2022.2142101

Holflod, K. (2023). Objects-To-Relate-With, *The Journal of Play in Adulthood*, 5(1), 46-60. doi: <https://doi.org/10.5920/jpa.1259>

McKenney, S. & Reeves, T. (2019). *Conducting Educational Design Research* (2. udgave). Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315105642>

Olesen, B.R., Phillips, L.J. & Johansen, T.L.R. (2018). Når dialog og samskabelse er mere end plusord. I B.R. Olesen, L.J. Phillips & T.R. Johansen (red.), *Dialog og samskabelse: metoder til en refleksiv praksis* (s. 11-37). Akademisk Forlag.